

Śląski Oddział Straży Granicznej w Raciborzu im. nadkom. Józefa Bocheńskiego

<https://slaski.strazgraniczna.pl/sm/komenda/nasza-sluzba/6807,Nasza-sluzba.html>
19.04.2026, 00:28

Nasza służba

28.04.2012

Kilkanaście lat temu Straż Graniczna kojarzona była głównie z fizyczną ochroną granicy i kontrolą ruchu granicznego. Jednak na skutek zmian jakie nastąpiły po przyłączeniu Polski najpierw do Unii Europejskiej, a potem do Układu z Schengen, z formacji typowo granicznej, Straż Graniczna została przekształcona w nowoczesną, dobrze wyposażoną służbę graniczno-migracyjną działającą na obszarze całego kraju.

- kontrola na szlakach komunikacyjnych
- kontrola na dworcach kolejowych
- kontrola graniczna
- kontrola bagaży na lotnisku
- udział w misjach zagranicznych
- nielegalna krajanka tytoniowa
- alkohol bez polskich znaków akcyzy skarbowej
- podrobione perfumy
- zatrzymanie członka grupy przestępczej

By móc egzekwować przepisy prawa oraz zapewnić bezpieczeństwo i porządek publiczny w warunkach braku kontroli granicznej oraz skutecznie rozpoznawać i przeciwdziałać zjawiskom przestępczym towarzyszącym otwarciu granic, konieczne było wprowadzenie zmian, które umożliwiałyby realizowanie tych zadań w głębi kraju. Dlatego też w działaniu granicy wewnętrznej - w tym Śląskiego Oddziału Straży Granicznej, wprowadzono szereg modyfikacji zarówno w taktyce działania jak i strukturze organizacyjnej. Stworzone zostały takie warunki, aby mimo zaprzestania kontroli na granicy Straż Graniczna mogła skutecznie przeciwdziałać nielegalnej migracji, prowadzić kontrolę legalności pobytu cudzoziemców, kontrolę legalności pracy i zatrudnienia cudzoziemców, realizować czynności zlecone, zwalczać przemyt narkotyków i towarów akcyzowych, zapobiegać wwozowi do Polski materiałów niebezpiecznych i szkodliwych, wykonywać zadania związane z ochroną szlaków komunikacyjnych o znaczeniu międzynarodowym a równocześnie realizować samodzielnie i we współdziałaniu z innymi służbami zadania na rzecz zapewnienia bezpieczeństwa i porządku publicznego. Zmianie uległy formy oraz

metody realizacji tych zadań.

Dotychczasowy – tradycyjny model związany z fizyczną ochroną granicy państwowej i kontrolą ruchu granicznego, zastąpiły czynne działania kontrolne poza obszarem granicznym, wsparte kompleksową analizą ryzyka. Ich znaczne nasilenie i odpowiednie ukierunkowanie – przy równoczesnym zintensyfikowaniu kontroli na granicy zewnętrznej, jest jednym z określonych w Układzie z Schengen przedsięwzięć kompensujących zniesienie kontroli na granicach wewnętrznych i zapewniających bezpieczeństwo wewnątrz UE.

W trakcie realizacji ustawowych zadań funkcjonariusze Śląskiego Oddziału Straży Granicznej podejmują czynności prawne wobec sprawców przestępstw i wykroczeń, w tym cudzoziemców naruszających przepisy dotyczące pobytu i pracy na terytorium Polski, osoby uczestniczące w bezprawnej legalizacji pobytu cudzoziemców, osoby dopuszczające się przestępstw skarbowych i kryminalnych, osoby poszukiwane przez organa ścigania, a także różnego rodzaju nielegalny towar (m.in. alkohol i wyroby tytoniowe).

Większość zatrzymywanych osób to cudzoziemcy (najwięcej obywatele Ukrainy) co wynika z charakteru obecnych działań Śląskiego Oddziału Straży Granicznej, których głównym celem jest przeciwdziałanie nielegalnej imigracji i naruszeniom porządku prawnego związanego z pobytem cudzoziemców na terytorium Polski i podejmowaniem przez nich pracy zarobkowej. By działania te były skuteczne, prowadzone są systematyczne kontrole, zarówno rutynowe – na szlakach komunikacyjnych, dworcach autobusowych i kolejowych, targowiskach, jak i zaplanowane – wynikające z uzyskanych wcześniej informacji. W ich wyniku ujawniane są przypadki nielegalnego pobytu cudzoziemców w Polsce związane m.in. z brakiem odpowiednich dokumentów, przeterminowaniem pobytu, przypadki przekroczenia i usiłowania przekroczenia granicy wbrew przepisom oraz przypadki nielegalnej pracy. W odniesieniu do nielegalnej pracy, zdecydowaną większość ujawnianych przypadków dotyczy obywateli Ukrainy, którzy świadomie nadużywają uproszczoną procedurę dopuszczającą ich do polskiego rynku pracy. Obserwuje się zwiększenie ilości wydawanych przez polskich pracodawców oświadczeń o zamiarze powierzenia pracy obywatelom Ukrainy, co nie znajduje odzwierciedlenia w podejmowaniu przez cudzoziemców pracy. Część tych oświadczeń wykorzystywana jest przez cudzoziemców wyłącznie do wyłudzenia polskich wiz z prawem do pracy, wjazdu do Polski, a następnie przemieszczania się do innych państw UE. Część z obywateli Ukrainy, po wjeździe do Polski nie stawia się do wskazanych miejsc pracy zajmując się nielegalnym handlem lub pracując „na czarno”. Sytuacja ta wiąże się z ujawnianymi na Opolszczyźnie i Śląsku przypadkami zarobkowego wystawiania fikcyjnych oświadczeń obywatelom Ukrainy. Podczas kontroli legalności pracy cudzoziemców ujawniane jest także – choć nie taką skalę, naruszanie przepisów przez obywateli innych państw, których uproszczone procedury podejmowania pracy nie obowiązują, a którzy podejmują pracę bez zezwolenia lub pracują niezgodnie z warunkami określonymi w zezwoleniu.

W wyniku kontroli legalności pracy cudzoziemców dochodzi do ujawniania naruszania

prawa nie tylko przez cudzoziemców, ale również przez polskich pracodawców czego następstwem jest kierowanie do sądów wniosków o ich ukaranie. Podczas kontroli zatrudniania ujawniane są także przypadki łamania prawa przez firmy zajmujące się pośrednictwem czy doradztwem, które pod przykryciem świadczenia legalnych usług cudzoziemcom dopuszczają się licznych nadużyć m.in. w zakresie powierzania im pracy, czy też pomocy w zalegalizowaniu pobytu w Polsce, czyniąc sobie z tego procederu stałe źródło nielegalnych dochodów. Działania Śląskiego Oddziału Straży Granicznej jako służby migracyjnej, to również prowadzenie wobec cudzoziemców ubiegających się o zamieszkanie w Polsce m.in. wywiadów środowiskowych oraz innych czynności sprawdzających realizowanych w zakresie opiniowania na rzecz Wojewody Śląskiego i Opolskiego wniosków złożonych przez cudzoziemców. Zebrane w toku tych czynności informacje, poparte efektami kontroli legalności pobytu cudzoziemców oraz wynikami czynności operacyjno-śledczych, pozwalają na ujawnienie nielegalnych procederów mających na celu bezprawne legalizowanie pobytu w Polsce cudzoziemców poprzez fikcyjne małżeństwa, firmy, zatrudnianie cudzoziemców czy też bezprawne wykorzystanie przepisów abolicyjnych. W procederach tych, opierających się na fałszerstwie i składaniu nieprawdziwych oświadczeń i wyłudzeniu dokumentów uczestniczą zarówno cudzoziemcy, jak i obywatele Polski. Odmiennie warunki działania po zniesieniu kontroli na granicy z Czechami i Słowacją oraz zadania związane z ochroną szlaków komunikacyjnych o znaczeniu międzynarodowym, spowodowały zwiększenie aktywności mobilnych patroli Śląskiego Oddziału Straży Granicznej na głównych trasach komunikacyjnych, zarówno drogowych jak i kolejowych, co wpłynęło na dużą wykrywalność przypadków naruszenia przepisów prawa. Dotyczy to w szczególności aglomeracji śląskiej, obszaru ze zidentyfikowanymi centrami przestępczości i terenu, przez który przebiegają i krzyżują się kolejowe i drogowe międzynarodowe szlaki komunikacyjne, będące równocześnie kanałami przemytniczymi, stanowiącymi potencjalne zagrożenie przestępczością transgraniczną i wykorzystywanymi przez nielegalnych imigrantów. Prowadzona na szlakach komunikacyjnych działalność mobilnych patroli, oprócz ujawniania przypadków naruszania przepisów w zakresie przekraczania granicy państwowej i pobytu na terytorium Polski, umożliwia m.in. ujawnienie fałszerstw dokumentów, realizację czynności zleconych i zatrzymania poszukiwanych przez organa ścigania osób, ujawnianie skradzionych pojazdów i zatrzymywanie nielegalnych towarów, przeciwdziałanie wwozowi materiałów niebezpiecznych i szkodliwych, ujawnianie naruszania przepisów w zakresie transportu i ruchu drogowego. Dzięki kontrolom i działaniom operacyjno-śledczym udaje się zatrzymywać znaczne ilości nielegalnego towaru m.in. alkoholu i papierosów oraz likwidować nielegalne rozlewnie i składy nielegalnego alkoholu, magazyny pochodzących z przemytu i wyprodukowanych nielegalnie w Polsce papierosów. Rozbijane są równocześnie zorganizowane grupy przestępcze, działające na terytorium całego kraju oraz za granicą, i czerpiące z obrotu nielegalnymi towarami akcyzowymi oraz z ich przemytu, znaczne korzyści finansowe narażając Skarb Państwa na wielomilionowe straty. Choć zdecydowana większość papierosów i alkoholu towarów jest ujawniana i zatrzymywana w trakcie działań prowadzonych w głębi kraju oraz w wyniku kontroli środków transportu prowadzonych na szlakach komunikacyjnych, do ich ujawnienia

dochodzi także w czasie kontroli prowadzonych na lotniskach.

Na terenach przygranicznych po polskiej, czeskiej i słowackiej stronie granicy pełnią służbę wspólne patrole, które są jednym z elementów współdziałania między Polską, Czechami i Słowacją w zakresie zapobiegania i zwalczania przestępczości, szczególnie istotnym w warunkach zniesienia kontroli granicznej po włączeniu tych państw do strefy Schengen. Celem działania wspólnych patroli jest przede wszystkim zwiększanie poczucia bezpieczeństwa mieszkańców i osób przebywających na terenach przygranicznych. Innym elementem współdziałania jest Wspólna Placówka Straży Granicznej oraz Czeskiej i Polskiej Policji w Chotebuzie, dzięki której możliwe jest dokonywanie niezbędnych sprawdzeń w bazach danych i sprawne przekazanie informacji oraz bieżąca koordynacja wspólnych działań.